

Názov: Vplyv ochorenia COVID-19 na justičnú spoluprácu v trestných veciach – analýza prípadov Eurojustu

Dátum: 14. apríl 2021

URL: <https://www.eurojust.europa.eu/impact-covid-19-judicial-cooperation-criminal-matters>

Z prípadov Eurojustu už od počiatočnej fázy pandémie ochorenia COVID-19 vyplývalo, že odborníci z praxe v členských štátoch pri riešení prípadov, ktoré si vyžadovali justičnú spoluprácu v trestných veciach, čelili rôznym ťažkostiam. Medzi tieto ťažkosti patrilo napríklad dosah opatrení, ktoré členské štáty zaviedli s cieľom bojovať proti šíreniu ochorenia COVID-19, čo malo vplyv na všetky nástroje, ktoré sa bežne používajú v oblasti justičnej spolupráce. Navyše nebývalé zmeny v spoločnosti v dôsledku pandémie vytvorili pre organizované zločinecké skupiny nové príležitosti na získavanie nelegálneho príjmu.

Cieľom tejto správy je určiť konkrétne ťažkosti pri vykonávaní najpoužívanejších nástrojov justičnej spolupráce, ktoré vznikli v dôsledku pandémie. V správe sa okrem toho určujú najčastejšie páchané trestné činy, ktoré priamo súviseli s pandemiou. Takisto sa v nej opisuje úloha Eurojustu v súvislosti s týmito ťažkosťami a uvádza zhrnutie najlepších postupov. Tieto poznatky pomôžu odborníkom z praxe a tvorcom politik v prípade, že by sa opätovne zaviedli mimoriadne opatrenia.

Táto správa dopĺňa spoločnú zbierku Eurojustu a Európskej justičnej siete o vplyve ochorenia COVID-19 na justičnú spoluprácu v trestných veciach ⁽¹⁾. Zatiaľ čo je táto zbierka zameraná na opatrenia zavedené členskými štátmi s cieľom bojovať proti šíreniu ochorenia a jeho vplyvu na justičnú spoluprácu vo všeobecnosti, správa vychádza z analýzy konkrétnych prípadov, ktoré boli v období od apríla 2020 do 30. júna 2020 zaevidované v Eurojuste.

Hlavné závery vyplývajúce z analýzy možno zhrnúť takto:

1. Mechanizmus európskeho zatykača naďalej fungoval, hoci opatrenia v súvislosti s pandemiou, ako je uzatváranie hraníc a povinná karanténa, ako aj nedostatok policajtov významne ovplyvnili poslednú fázu konania o európskom zatykači: fyzické odovzdanie vyžadanej osoby. Príslušné právne normy stanovené v článku 23 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači ⁽²⁾ sa uplatňovali, ak bolo nevyhnutné odložiť odovzdanie. Vykonávajúce orgány vyhľadávali pomoc Eurojustu formou žiadostí o ďalšie informácie (podľa článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači) oveľa častejšie než zvyčajne. Zasláním príslušných žiadostí (v súvislosti s článkom 23 aj článkom 15 ods. 2) prostredníctvom Eurojustu sa umožnilo, aby sa odborníkom z praxe doručovali včasné odpovede a mohli postupovať ďalej v rámci konania o európskom

⁽¹⁾ Dokument Rady WK 587/2021, zhrnutie je k dispozícii online (<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/st06178.en21.pdf>).

⁽²⁾ Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV).

zatykači. Vďaka včasnému zapojeniu Eurojustu, a to najmä vzhľadom na uplatňovanie článku 23, sa urýchl'ovali dohody o novom dátume odovzdania.

2. Členské štáty naďalej vykonávali nástroje, ktoré súvisia s výmenou dôkazov, a uskutočňovali vyšetrovacie úkony. Orgány však niekedy uprednostnili a vykonali žiadosti len v mimoriadnych prípadoch a prípadoch závažnej trestnej činnosti, čo viedlo k prietahom pri vykonávaní európskych vyšetrovacích príkazov a žiadostí o vzájomnú právnu pomoc, najmä v prípadoch, keď sa vyžadovala fyzická prítomnosť osoby (vypočutie obetí alebo podozrivých).
3. V počiatočnej fáze pandémie sa na Eurojust pravidelne obracali odborníci z praxe so žiadosťami o zaslanie európskeho vyšetrovacieho príkazu ⁽³⁾, žiadosťami o vzájomnú právnu pomoc a/alebo s príkazmi na zaistenie ⁽⁴⁾. Zasielanie týchto žiadostí prostredníctvom Eurojustu sa považovalo za spoľahlivý spôsob, ktorý umožňoval okamžite poskytnúť informáciu o doručení a prípadne ďalšie aktuálne informácie o vykonávaní. Tento nárast žiadostí, ktoré boli podané prostredníctvom Eurojustu, čiastočne spôsobilo ukončenie fungovania bežných poštových alebo kuriérskych služieb v členských štátoch.
4. Situácia si vyžaduje zriadenie jednotnej elektronickej platformy na výmenu najčastejšie používaných nástrojov justičnej spolupráce, ktorá bude nezávislá od zasielania tlačenej kópií. Súvisí to s prípravou realizácie digitálneho systému výmeny elektronických dôkazov (eDES), ktorý je súčasťou projektu Európskej komisie v oblasti digitálnej trestnej justície.
5. Činnosti spoločných vyšetrovacích tímov výrazne ovplyvnili cestovné obmedzenia. Vo viacerých prípadoch sa plánované Spoločné akčné dni odložili. Dochádzalo k prietahom pri rokovaní o nových spoločných vyšetrovacích tímoch, ktoré sa následne zriad'ovali s oneskorením. Eurojust vzhľadom na náhlu zmenu podmienok spolupráce spoločných vyšetrovacích tímov pozmenil svoj program financovania a členom spoločných vyšetrovacích tímov poskytol zabezpečenú komunikačnú platformu, aby mohli usporadúvať stretnutia online.
6. Pandémia predstavovala príležitosť pre organizované zločinecké skupiny, ktoré zneužívali zvýšený dopyt po konkrétnych položkách spojených s novými hygienickými predpismi a páchali podvody na štátnych dotáciách.
7. Eurojust napriek zavedeným obmedzeniam počas pandémie pokračoval v plnej operačnej činnosti a odborníkom z praxe v celej EÚ aktívne poskytoval štandardné služby.

⁽³⁾ Podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach.

⁽⁴⁾ Nástroj, ktorý sa uplatňoval, bolo rámcové rozhodnutie rady 2003/577/SVV z 22. júla 2003 o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii.

V tejto správe sa nachádza podrobné vysvetlenie týchto záverov vrátane konkrétnych príkladov súvisiacich s prípadmi Eurojustu, ako aj najlepšie postupy pre odborníkov z praxe.